

education

Lefapha la Thuto la Bokone Bophirima
Noord-Wes Departement van Onderwys
North West Department of Education
NORTH WEST PROVINCE

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 11

REKENINGKUNDE V1

NOVEMBER 2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek en ten minste een deel korrek voor die punt toegeken word..
10. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: kontroleer bewerking moet 'n +, -, x, ÷, wees of per kandidaat se antwoord.
11. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is - hierdie is ook van toepassing op verhoudings
12. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n .
13. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 9 bladsye en 1 blad met kognitiewe vlakke.

VRAAG 1

1.1	Hoeveel nuwe lede het aan die begin van die 2019 finansiële jaar by die klub aangesluit?	
	$\begin{array}{r} 1\ 575 \checkmark \\ 225 \checkmark \\ \hline = 7 \text{ lede } \checkmark \end{array}$	3
1.2	Hoeveel lede het die klub gehad?	
	$\begin{array}{r} 9\ 900 \checkmark \\ 90 \checkmark \\ \hline = 110 \text{ lede } \checkmark \end{array}$	3
1.3	Wat sal die bedrag vir “Ledegeld” in die Staat van Ontvangstes en Betalings wees?	
	Ontvangstes = R9 720 ✓ Betalings = R90 ✓	2
1.4	Daar is ‘n bedrag van R9 900 op die debietkant van die <i>Ledegeld</i> rekening. Verduidelik waarom die kontra-rekening van hierdie bedrag streng gesproke foutief is en verduidelik wat die korrekte besonderhede sal wees.	
	Die kontra rekening moet <i>Inkomste en uitgawe</i> ✓ wees. ‘n Klub gebruik Inkomste en uitgawe in stede van Wins en verlies ✓ want ‘n klub is ‘n nie-winsgewende organisasie. ✓	3
1.5	Gee een moontlike verduideliking vir die inskrywig van R90 aan die debietkant van die <i>Ledegeld</i> rekening.	
	‘n Lid is verplaas na ‘n ander dorp en die volle ledegeld is aan hom/haar terug betaal. ✓	1
1.6	Gee een moontlike verduideliking vir die inskrywing van R90 aan die kredietkant van die <i>ledegeld</i> rekening.	
	‘n Lid het verversings ✓ aan die klub verkoop en versoek dat R90 daarvan as deel van sy/haar ledegeld beskou word. ✓	2
1.7	Hoeveel lede betaal ledegeld vir 2020 gedurende 2019?	
	$\begin{array}{r} 540 \\ 90 \\ \hline = 6 \text{ lede } \checkmark \end{array}$	1

1.8	Verduidelik waarom daar 'n “Opgelope inkomste” inskrywing aan beide kante van die <i>ledegeld</i> rekening is.	
	<ul style="list-style-type: none"> Die R360 is ledegeld wat agterstallig was vir 2018. Dit word nou as 'n terugskrywing van 'n aansuiwering hanteer. ✓✓ Die R630 is ledegeld wat vooruit ontvang is vir 2019 en is 'n aansuiwering vir 2019. ✓✓ 	4
1.9	Verduidelik waarom dit onwaarskynlik sal wees dat daar 'n “Opgelope inkomste” inskrywing in die <i>intreegeld</i> rekening sal wees.	
	Die intreegeld moet betaal word voordat die persoon 'n lid van die klub kan word. ✓	1

Totale punt

20

VRAAG 2**2.1 S. Saul en S. Paul
Handeldrywend as SAPA Handelaars.
Balansstaat op 28 Februarie 2019.**

	Nota	R
BATES		
NIE-BEDRYFSBATES		440 810 ☑
Vaste bates		423 810
Finansiële bates		
Vaste deposito		17 000 ✓
BEDRYFSBATES		71 476 ☑
Vorraad (39 900 ✓ - 940 ✓✓ + 101 ✓)		39 061 ☑
Handels en ander ontvangbare bedrae		10 205
Kontant en kontantekwivalente		22 210
TOTALE BATES		512 286 ☑
EKWITEIT EN LASTE		
EIENAARSBELANG		484 725 ☑
Kapitaal(216 000 ✓+ 180 000✓)		396 000 ☑
Lopende rekeninge		88 725 ☑
BEDRYFSLASTE		27 561
Handels en ander betaalbare bedrae (24 983 ✓ + 670 ✓ + 508 ✓ + 1400 ✓)		27 561 ☑
TOTALE EKWITEIT EN LASTE		512 286 ☑

20

**Notas tot die Finansiële State
LOPENDE REKENINGE**

	S. Saul	P. Paul	Totaal
Netto wins volgens die inkomstestaar	130 630	121 230	251 860
Vennote se salarisse	93 600 ✓	93 600 ✓	187 200
Rente op kapitaal	32 400 ✓	27 000 ✓	59 400
Vennote se bonusse	4 000 ✓	-	4 000
Primêre verdeling van wins	130 000 ☑	120 600 ☑	250 600
Finale verdeling van wins	630 ☑	630 ☑	1 260 ☑
Onttrekkings (Saul: 80 120 + 1 200)	(81 320) ✓✓	(90 520) ✓	(171 840)
Behoue inkomste vir die jaar	49 310 ☑	30 710 ☑	80 020
Behoue inkomste aan die begin van die jaar	4 201 ✓	4 504 ✓	8 705
Behoue inkomste aan die einde van die jaar	53 511 ☑	35 214 ☑	88 725 ☑

20

2.2 Lewer kommentaar oor die solvabiliteit en die likiditeit van die onderneming.	
<p>Solvensieverhouding:</p> <p>= Totale bates : Totale laste = 512 286 ☒ : 27 561 ☒ = 18,6 : 1 ☒</p> <p>Bedryfskapitaalverhouding:</p> <p>= Bedryfsbates : Bedryfslaste = 71 476 ☒ : 27 561 ☒ = 2,6 : 1 ☒</p> <p>Vuurproefverhouding:</p> <p>= Bedryfsbates – voorraad : Bedryfslaste = 71 476 ☒ - 39 061 ☒ : 27 561 ☒ = 32 415 : 27 561 = 1,2 : 1 ☒</p> <p>Kommentaar:</p> <p>Die onderneming is finansieel gesond ✓ en sal al hul finansiële verpligtinge kan nakom ✓ - selfs al verkoop hulle nie al hulle voorraad nie. ✓ Hulle sal dus al hul skuld kan betaal ✓ - Kort- sowel as langtermyn verpligtinge. ✓</p>	15

Totale punt
55

VRAAG 3

3.1 NOTAS TOT DIE FINANSIËLE STATE OP 31 DESEMBER 2018
Vaste bates

	Voertuie	Toerusting
Drawaarde aan die begin van die jaar	64 800 ☑	17 800 ☑
Kosprys	90 000 ✓	25 000 ✓
Opgehoopte waardevermindering	✓✓✓✓(25 200)	(7 200) ✓
Bewegings:	23 140	22 889
Verkrygings teen kosprys	✓✓✓38 000	✓✓27 000
Bateverkope teen drawaarde	-	✓✓✓(805)
Waardevermindering	✓✓✓✓✓✓ (14 860)	✓✓✓✓✓✓ (3 306)
Drawaarde aan die einde van die jaar	87 940 ☑	40 689☑
Kosprys	128 000 ☑	✓✓✓✓49 600
Opgehoopte waardevermindering	(40 060) ✓	✓✓✓(8 911)
		40

BEREKENINGE:

Voertuie:

Oud: 2016 90 000 x 20% x 6/12 ✓ = 9 000 ✓ }
 2017 81 000 ✓ x 20% = 16 200 ✓ } 25 200
 2018 64 800 ✓ x 20% = 12 960 ✓ }

40 060
 (25 200) Waardevermindering aan die begin van die jaar
 14 860
 (12 960) Waardevermindering vir 2018
 1 900 Waardevermindering op die nuwe voertuig

Waardevermindering = 20% p.j. x 3/12 = 5%
 1 900 ✓ x 100/5 ✓
 = 38 000 ☑ Kosprys van nuwe voertuig

Toerusting:

Nuwe toerusting: 25 000 ✓ + 2 000 ✓ = 27 000

Bateverkope: 2018 Boekwaarde 840 ✓ x 10% x 5/12 ✓ = 35 ✓
 2 400 – 840 = 1 560 ✓ opgehoopte waardevermindering
 1 560 + 35 = 1 595 ✓ totale opgehoopte waardevermindering
 2 400 – 1 595 = 805 ✓ boekwaarde – 500 verlies = 305 inruilprys

Waardevermindering vir die jaar:

Op inruil 840 x 10% = 35
 Oorblywend 25 000 – 2 400 = 22 600 kosprys
 7 200 – 1 560 = (5 640) ✓ opgehoopte waardevermindering
 Boekwaarde = 16 960 ✓ x 10% = 1 696 ☑
 Nuut 27 000 ✓ x 10% x 7/12 ✓ = 1 575 ☑
 3 306

Kosprys van toerusting aan einde van die jaar: 25 000 – 2 400 + 25 000 + 2 000

Opgehoopte waardevermindering aan einde van die jaar: 7 200 ✓ + 3 306 ✓ - 1 595 ✓ = 8 911

3.2	Bereken die bedrag wat aan die verskaffer van die nuwe toerusting betaal is.	
	25 000 – 9 000 ✓ = 16 000 ✓	2

3.3	Pete Malofo is ontevrede oor die feit dat sy broer, Jo Malofo, die ou toerusting teen 'n verlies oorgekoop het van die besigheid. Hy voel hulle kon dit teen 'n wins aan iemand anders verkoop het of dit op die nuwe toerusting ingeruil het. Dink jy hy het rede om ontevrede te wees daaroor? Gee 'n rede vir jou antwoord.	
	Ja, ✓hy kan ontevrede wees. As hulle die ou toerusting op die nuwe ingeruil het (teen dieselfde prys), het hulle die krediteur R305 minder geskuld. ✓ Pete kan ook voel dat hulle eerder die ou toerusting kon verkoop het en moontlik 'n wins daarop gemaak het. ✓	3

Totale punte
45

VRAAG 4

4.1 VOORRAADSTELSELS

Bereken die koste van verkope vir die jaar geëindig 31 Desember 2018.		
Beginvoorraad (3 000 T-hemde teen R25 elk)	75 000 ✓	
Aankope (875 000 ✓ + 250 000 ✓ - 20 000 ✓ - 5 000 ✓)	1 100 000	
Vraggeld op aankope (90 250 ✓ + 16 000 ✓)	106 250	
Doeanebelasting (87 500 + 25 000)	<u>112 500</u> ✓	
	1 393 750	
Slotvoorraad (3 750 T-hemde teen R25 elk)	<u>(93 750)</u> ✓	
KOSTE VAN VERKOPE	korrek) <u>1 300 000</u> ✓	10

4.2 ONTLEDING EN VERTOLKING VAN FINANSIËLE STATE

4.2.1	Bereken die opbrengs op gemiddelde ekwiteit van Bonny's Clothing.	
	$\frac{\text{Netto wins (Bonny)}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$ $= \frac{200\,000 \checkmark}{\frac{1}{2}(385\,000 \checkmark + 405\,000 \checkmark)} \times \frac{100}{1}$ $= \frac{200\,000}{395\,000 \checkmark} \times \frac{100}{1}$ $= 50,6\% \checkmark \quad (\text{een deel korrek})$	5
4.2.2	Bereken Clyde se bedryfsverhouding.	
	<p>Bedryfsbates : Bedryfslaste (Clyde)</p> <p>590 000 ✓ : 370 000 ✓</p> <p>1,6 : 1 ✓ (een deel korrek)</p>	3
4.2.3	Bereken Bonny se voorraadomsetsnelheid.	
	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$ $= \frac{1\,300\,000 \checkmark}{\frac{1}{2}(130\,000 \checkmark + 150\,000 \checkmark)}$ $= 9,3 \text{ keer per jaar } \checkmark \quad (\text{een deel korrek})$	4
4.2.4	Bereken Clyde se gemiddelde debiteure-invorderingstermyn.	
	$\frac{\text{Gem. Debiteure} \times 365}{\text{Kredietverkope}}$ $= \frac{\frac{1}{2}(310\,000 \checkmark + 344\,000 \checkmark)}{80\% \checkmark \times 2\,500\,000 \checkmark} \times \frac{365}{1}$ $= 59,7 \text{ dae } \checkmark \quad (\text{een deel korrek})$	5

4.2.5	Clyde se wins is hoër as die van Bonny. Beteken dit haar onderneming is beter? Verduidelik.	
	Nee ✓ Alhoewel Clyde se wins in rand hoër was, was haar opbrengs op ekwiteit laer ✓ (36,6%) as Bonny se opbrengs (50,6%), wat beteken haar onderneming is minder doeltreffend. ✓	3

Totale punt

30

TOTAAL: 150

KOGNITIEWE VLAKKE

Vraag	Vlak 1	Vlak 2	Vlak 3	Vlak 4	Vlak 5	Vlak 6
1		20				
2.1		8	32			
2.2					11	4
3.1		8	2	3	26	6
4.1.		2		8		
4.2.1					5	
4.2.2			3			
4.2.3				4		
4.2.4				5		
4.2.5				3		
Totale punt		38		60		52
Verspreiding		25,3%		40%		34,7%